

Vážení hosté ze zahraničí, vážení učitelé československých vysokých škol a vážení pracovníci ústavů Československé akademie věd!

Mám čestnou povinnost uvítat Vás na IV. syntaktické konferenci v Brně, a to jménem spectabilis děkana filozofické fakulty UJEP prof. dr. Bedřicha Šindeláře, DrSc., i jménem akademické obce fakulty. Je nám všem vzácným potěšením, že v rozmezí patnácti let už počtvrté můžeme mezi námi přijmout přední odborníky v disciplíně, která se obírá poznávacím děním, v němž se odrážejí vztahy mezi jevy, vztahy existující v objektivní skutečnosti. Tematika nynějšího sympozia i tří předcházejících poskytuje snad svědectví toho, že mají pořadatelé na mysli výzkum soustavný, návazný, koncepčně aktuální, inspirující, zároveň však plodný a důsažný v tom, že se jím prohlubuje vyučovací mluvnici na vysokých školách a zprostředkovaně v celé výchovně vzdělávací soustavě. Protože skromná by byla úloha vědy, kdyby výsledky jejího výzkumu nepronikaly do praxe, kdyby praxi podstatně neovlivňovaly a kdyby — dovoluňte mi to takto opakovat — kdyby nepřetvářely svět.

Necítím nutnost shrnovat znovu výsledky dosavadních našich setkání nebo předjímat nějakým způsobem výsledky jednání, které právě započalo. Mám však na mysli jeden důležitý aspekt našeho nynějšího setkání. Je sice pravda, že pořadatelé sympozia jsou naše katedry českého a ruského jazyka; nicméně jde nám výrazně o slavistiku, o syntaktická bádání slavistická. Jsme si dobře vědomi důležitosti slavistiky pro světovou vědu právě v době, kdy naše země i v jiných oblastech lidského snažení stojí v první řadě zemí usilujících o společenský pokrok. Slavistiku chápeme nejen jako syntetický výraz starých ušlechtilých tradic, nýbrž nyní především jako inspirační faktor pro výzkum jazyka, kultury a historie těch zemí, které chtějí ze všech sil soustavně rozmnožovat hodnoty odevzdávané budoucím generacím.

Zažloutlé fotografie z prvního syntaktického sympozia přivedly mě k myšlence o oné zvláštní, specifické kontinuitě badatelské práce. Jako mladí pracovníci jsme tehdy se zaujetím sledovali bohatou výměnu názorů a vědomostí mezi našimi váženými učiteli. Po letech už většina z nich není mezi námi, avšak výsledky jejich zkoumání odznívají v názorech jejich žáků; v klasické staré vědě, jakou je lingvistika od antických dob, jsou zcela překvapivé názory sice vítané, ale přece jen poněkud podezřelé. Myslím, že zde není relativně definitivního poznatku bez návaznosti. Nadto odešli z našich řad někteří pracovníci ve věku ještě mladém; tu vzpomínáme především profesora Jaroslava Bauera, který dal k těmto sympoziím základní podnět; ani jejich působení nebylo, jak vidíme, nelítostným osudem skončeno. Naše střední badatelská a učitelská generace si ze srdce přeje, aby po neodvratitelném přechodu mezi ty starší mohla působit jako badatelský, učitelský i lidský vzor na ty studenty, kteří se nespokojí s více méně dokonalou reprodukcí uzavřených názorů. Obraz o předávané pochodni vědeckého poznávání nechť se nestane planou frází.

Z celého srdce si přejeme, aby se Vám líbilo na fakultě, na univerzitě, ve veletržním a univerzitním městě Brně. Vždycky jsme si byli vědomi jistého nebezpečí izolace, které hrozí každému badatelskému středisku, každé univerzitě. Proto nám nyní záleží na tom, aby tu zazněly všechny názory, aby zde však byl hledán — ne-li nalezen — společný jazyk. Místní kolorit ať zůstává v skromném pozadí, ať je pouze garantem toho, že se tu budete cítit jako doma. Nadto nám jde v plánování vědeckého výzkumu o všestrannou spolupráci mezi vysokými školami a ústavu akademie věd. Vzájemná izolace i v této věci by byla ztrátou a drahým přepychem.

Nechť je nastávající jednání symposia plodné! Nechť přispěje k mezinárodní spolupráci při výzkumu syntaxe; nechť posílí přátelské vztahy mezi jazykovědci různých zemí! Nechť z něho vzejdou podněty k další práci!

Ze zahajovacího uvítacího projevu
proděkana prof. dr. Jana Chloupek, CSc.